

Fra: "Borgmesteren TMF"
Sendt: 20. december 2023 12:21:55
Til: "Camilla Stolt Nielsen" <LJ8E@kk.dk>
Emne: Opfølgning på møde med Brønshøj-Husum Lokaludvalg den 22. november 2023
Bilag: Opfølgning på møde med Brønshøj-Husum Lokaludvalg 22 november.pdf

Kære Brønshøj Husum Lokaludvalg

Tusind tak for besøget i sidste måned. Jeg sætter altid stor pris på at mødes med jer lokalt og høre om nogle af jeres spændende projekter i bydelen. Og tusind tak for materialet omkring inddragelse af unge, som jeg har delt med mine kollegaer i Teknik- og Miljøudvalget. Jeg har bedt forvaltningen om at forholde sig til jeres spørgsmål fra mødet, hvilket fremgår af det vedhæftede notat.

Jeg ser frem til at høre om I ønsker at arbejde videre med handelslivet på Frederikssundsvej og hvis I ønsker at gå videre med at afholde et møde om Frederikssundsvej er I meget velkomne til at kontakte Tim Jensen, der har en liste med relevante kontaktpersoner fra forvaltningen, der vil kunne bidrage til et sådant møde.

Med venlig hilsen

Line Barfod

Teknik- og miljøborgmester

KØBENHAVNS KOMMUNE

Københavns Rådhus, 1.sal vær.36
1599 København V

Notat

Til Brønshøj-Husum Lokaludvalg

Opfølgning på møde med Brønshøj-Husum Lokaludvalg

Nedenstående er svar på spørgsmål som lokaludvalget havde på mødet med teknik- og miljøborgmester Line Barfod d. 22. november 2023.

Badezone i Utterslev Mose

Lokaludvalget har lavet et forløb med lokale unge, hvor de unge har arbejdet med projektet "Islands Brygge i Utterslev Mose". Projektet handler om at skabe attraktive udeområder ved Utterslev Mose, som skal fungere som et mødested for de unge på samme måde som fx. Havneparken i Islands Brygge gør i dag. I den forbindelse kunne de unge godt tænke sig at kunne bade i en del af Utterslev Mose. Forvaltningen er blevet bedt om at vurdere, om det vil kunne lade sig gøre. Lokaludvalget drømmer om at anvende vand fra Carlsberg forkastningen til at forbedre vandkvaliteten og hvis det lykkedes, vil man så kunne forestille sig at der kan oprettes en badezone i en del af Utterslev Mose?

Svar fra forvaltningen

Der er flere forhold som skal tages i betragtning, hvis man ønsker at oprette en badezone i Utterslev Mose, herunder sundhedsmæssige aspekter og beskyttelsesinteresser i og ved mosen. Samlet set vurderer Teknik- og Miljøforvaltningen ikke, at det vil være hensigtsmæssigt at oprette en badezone i Utterslev Mose.

Badning i søer

I Danmark har man flere steder en tradition for at bade i søer, f.eks. Furesøen og Almind Sø ved Silkeborg. Det kan lade sig gøre, fordi det er store og klarvandede søer, hvor vandet normalt ikke er væsentligt påvirket af overløb fra spildevand.

Utterslev Mose er til sammenligning en relativt lille, næringsrig sø med en vanddybde på kun omkring 1-1,5 meter. Dette skyldes, at der ikke er tale om en naturlig sø, men en udgravet mose, som desuden har en lang historik med massiv påvirkning fra spildevandsudledninger. De historiske udledninger af husstands- og industrispildevand betyder blandt andet, at der ligger en betydelig mængde stærkt forurenede sediment på hele mosens bund.

Vandkvalitet i Utterslev Mose

20-12-2023

Sagsnummer i F2
2023 - 21178

Dokumentnummer i F2
116932

Sagsnummer i eDoc
2023-0468044

Sagsbehandler
Tim Jensen

Rådhussekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009809452

I de kommende år vil der blive iværksat initiativer, som kommer til at forbedre vandkvaliteten betragteligt, herunder afkobling af regnvand og reduktion af overløb. Desuden foretages der i 2024 en undersøgelse af, om det er muligt at supplere mosens vand med grundvand fra Carlsbergforkastningen. Der vil dog stadig forekomme overløb fra fælleskloakken til mosen omkring en gang om året.

Der har gennem tiden været overvejelser om, hvordan man kan fjerne sedimentet. En hel eller delvis oprensning af mosen vil imidlertid være forbundet med både betydelige miljømæssige risici og meget store omkostninger. Derfor er der ikke for nuværende nogen planer om hvorvidt og hvordan det evt. kan ske.

Selvom vandkvaliteten bliver bedre, er forholdene i en sø som Utterslev Mose helt anderledes end fx i havnen. Ekskrementer fra fugle, overløb, algeopblomstringer og badegæsterne i sig selv påvirker vandkvaliteten meget mere i søen, fordi vandudskiftningen naturligt er betydeligt mindre end i havnen. Hvis der oprettes en officiel badezone i Utterslev Mose, vil kommunen være forpligtiget til at overvåge badevandskvaliteten og lukke badestedet, hvis indholdet af sundhedsskadelige bakterier bliver for højt. Det er Teknik- og Miljøforvaltningens umiddelbare vurdering, at der er en risiko for at badestedet vil være lukket en meget stor del af tiden.

Hvis man vil gøre Utterslev Mose tilgængelig for badende gæster, kan man evt. undersøge muligheden for at etablere bade faciliteter på arealer ved mosen, men ikke i direkte tilknytning til den.

Fredninger og beskyttelser

Utterslev Mose er omfattet af en række fredninger og beskyttelser, som kan påvirke mulighederne for etablering af en badezone eller bade faciliteter:

- Utterslev Mose er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, hvilket indebærer et forbud mod at foretage ændringer i naturtilstanden. De nævnte konstruktioner som sandstrand og badebroer i tilknytning til søen vil forudsætte en dispensation. Dispensationspraksis er restriktiv. Kommunen ved Teknik- og Miljøudvalget er dispenserende myndighed.
- Utterslev Mose og de omkringliggende arealer er omfattet af en fredning efter naturbeskyttelsesloven. En opførelse af de nævnte konstruktioner indenfor fredningen vil ligeledes forudsætte en dispensation. Fredningsnævnet er dispenserende myndighed.

Utterslev Mose er omfattet af Statens Vandområdeplaner og skal opnå 'god økologisk tilstand'. Det betyder, at man ikke kan gennemføre tiltag, som kan forringe miljøtilstanden i Utterslev Mose eller medvirke til, at miljømålet ikke kan nås. Badning i mindre vandområder som f.eks. søer

kan udgøre en væsentlig negativ påvirkning af vandkvaliteten og miljøforholdene. Forud for en evt. åbning af en badezone, vil der skulle foretages en undersøgelse af, om dette vil være foreneligt med den miljømæssige målsætning.

Handelslivet på Frederikssundvej

I spurgte i forbindelse med drøftelsen af handelslivet på Frederikssundvej om, hvor mange lavprisbutikker, der kan være i et lokalområde i forhold til kommuneplanen og lokalplanlægning.

Svar fra forvaltningen

Detailhandelsstrukturen i Københavns Kommuneplan 2019 er styrende for planlægningen af detailhandel i Københavns Kommune. Detailhandelsstrukturen skal, som andre dele af kommuneplanen, udmøntes i den enkelte lokalplan før den er byggeretsgivende. Det vil sige, at det først er når der er tilvejebragt en lokalplan på baggrund af kommuneplanen, at det er muligt at etablere f.eks. en ny lavprisbutik.

Der reguleres hverken i kommune- og lokalplanlægningen så specifikt som på antallet af lavprisbutikker i et område. I stedet fokuseres der på bredere anvendelseskategorier såsom dagligvarebutikker og deres samlede etageareal. Anvendelsestypen dagligvarebutikker indeholder blandt andet lavprisbutikker, men også andre typer butikker såsom supermarkeder, varehuse, kiosker mv.

For så vidt angår Frederikssundvej, er der i kommuneplanen udlagt et bymidteområde på strækningen fra Bellahøjbadet til Vestvolden. Inden for dette område, er der mulighed for at lokalplanlægge for et samlet etageareal på omkring 14.500 m² til yderligere detailhandel, herunder lavprisbutikker.

Siden Københavns Kommuneplan 2019 blev vedtaget, er der kun tilvejebragt én ny lokalplan på strækningen. Lokalplanen er beliggende på hjørnet mellem Frederikssundvej og Kobbelvænget, og muliggør blandt andet publikumsorienteret serviceerhverv, herunder butikker, med et etageareal på op til omkring 2.900 m². I en lokalplanlægningsproces skal der tages stilling til, om det er hensigtsmæssigt at placere ny detailhandel inden for det konkrete område – her har lokaludvalget blandt andet også mulighed for at ytre sin holdning til det konkrete projekt.

Udvikling af udearealer i samarbejde med unge

Har forvaltningen erfaringer med udvikling af udearealer efter unges ønsker – og hvis ja i givet fald hvilke og er der en kontaktperson?

Svar fra forvaltningen

Forvaltningen har erfaring med at udvikle udearealer i samarbejde unge fra en række forskellige områdefornyelser. Blandt disse kan nævnes:
Smedetoften i Nordvest

Bygningerne på Smedetoften 12 og 14 har i mange år dannet ramme om arbejdet med at etablere et godt klubmiljø for unge i Nordvest. Før omdannelsen var klubbens udeareal præget af utryghed og mørke. Høje mure holdt kvarteret ude, og det slidte og asfalterede gårdanlæg med manglende belysning bød på hashsalg og jævnlige besøg fra politiet. Flere af de unge drenge, som områdefornyelsen involverede i projektet, nævnte uafhængigt af hinanden, at de oplevede at blive kigget mistænkeligt på af naboer, som havde svært ved at skelne utrygheds-skabende unge fra fredelige unge. De unge omkring klubben kom med i arbejdsgruppen fra start og italesatte et vigtigt ønske: De ønskede sig en plads – ikke kun for de unge – men for hele kvarteret. Derfor skiftede projektet undervejs kurs fra at være et ungeprojekt til, at arbejdsgruppen kom til at bestå af unge, naboer og lokalområdet omkring Smedetoften.

Resultatet blev en indbydende plads med en lysende ring, et iøjnefaldende kunstværk og et værksted i ungdomsklubben. Smedetoften har et tydeligt fokus på de unge, men formår samtidig at være et lokalt samlingssted for hele kvarteret.

Kulgraven ved Kulbaneparken

Kulgraven er centrum for gadeidræt med plads til løbehjul, rulleskøjter, skateboard, street basket og rummer bl.a. en 200 m. lang pumptrackbane. Samtidig fungerer Kulgraven som et skybrudsbassin med en kapacitet på 1500 m³ vand.

I forbindelse med udviklingen af anlægsprojektet har inddragelsen været særligt rettet mod kvarterets unge, som også har været med til at etablere og afprøve forskellige midlertidige løsninger indtil det endelige anlægsprojekt var modent til at gå i jorden. I tillæg til den lokale inddragelse har man også inddraget forskellige eksterne basket-, skate-, løbehjul- og rulleskøjteeksperter for at sikre den fremtidige brug af arealet.

Midlertidige byrum som metode

Områdefornyelserne har positive erfaringer med aktiv inddragelse af de unge via samskabelse af midlertidige byrum. Midlertidige byrum er en særligt velegnet metode til denne gruppe, da den giver mulighed for at de unge kan afprøve forskellige løsninger og udvikle deres forståelse for byrumsløsninger via en "hands on" tilgang. Et andet meget vigtigt aspekt af de midlertidige byrum er, at der skabes synlige resultater i et langt hurtigere tempo end de processer, der anvendes ved traditionelle permanente byrum.

Der knytter sig dog også udfordringer til midlertidige byrum. Dette kan blandt andet være restriktioner i byggesagstilladelser, der kan hæmme de unges udfoldelse i projektet. Udfordringer med drift af midlertidige byrum. Ofte oplever man, at der opstår et ønske om, at de midlertidige byrum skal blive permanente, da behovet for byrummet jo ikke blot er

midlertidigt. Fordi de unge typisk får et stærkt ejerskab til de byrum, som de har været med til at skabe, kan det være voldsomt for dem, hvis disse byrum bare fjernes igen. Derfor er det vigtigt, at man fra starten af processen har en plan for, hvordan de midlertidige byrum kan overgå til at blive permanente.

Bred inddragelse af de unge via samarbejde med skolerne

Unge er ofte en af de grupper, som det svært at nå via traditionel borgerinddragelse. Det er nødvendigt, at man henvender sig meget mere direkte til de unge, end man gør ved indkaldelse til et traditionelt borgermøde. Man vil dog ofte se, at det kun er de allermest ressourcestærke og engageret unge, der møder op til frivillige projekter. Områdefornyelserne har gode erfaringer med at samarbejde med de lokale skoler. Ved at gøre deltagelse i byrumsprojekterne til en del af den obligatoriske undervisning, sikrer man en langt bredere inddragelse af de unge, end man kan opnå ved udelukkende frivillig deltagelse.

Et eksempel på samarbejde mellem områdefornyelse og skole er Ungeparlamentet, som var et partnerskab mellem Områdefornyelsen Kulbakvarteret og Lykkebo Skole.

Kontaktperson:

Julie Rosted Lønstrup, Arkitekt i Områdefornyelsen.

Email: julros@kk.dk, mobil: 2482 8241

Vestvolden

Om belysning, der både til både tilgodeser dyreliv og sikrer tryghed. Borgmesteren henviste til, at der muligvis er udviklet en sådan lampe, som anvendes på Christiania?

Svar fra forvaltningen

Vedrørende belysning, der både tilgodeser dyreliv og sikrer tryghed, har Teknik- og Miljøforvaltningen gjort sig nogle erfaringer ved projektet belysning på stierne omkring Damhussøen.

Tryghedsskabende belysning og dyreliv er modpoler og dermed vanskeligt at tilgodese i lige grad, da tryghedsskabende belysning kræver en belysningsklasse af en vis styrke og karakter, mens dyrelivet foretrækker mindst mulig belysning.

Ved projektet om belysning på stierne omkring Damhussøen har Teknik- og Miljøforvaltningen udarbejdet et projektforslag med orienterende belysning, der tilgodeser flagermus i området. På baggrund af landskabsanalyse, flagermusanalyse og en spørgeskemaundersøgelse, har forvaltningen udarbejdet et løsningsforslag med en nænsom og nedadrettet pullertbelysning med rødt lys.

Pullerternes lyskilde er placeret i 1,0 meters højde med en nedadrettet lyskegle på og langs stierne for at minimere spildlys til omgivelserne. Pullerterne er placeret med gennemsnitlig 30 meters mellemrum

således, at der opstår "mørke korridorer" mellem lyskilderne, som flagermus og andet dyreliv kan benytte til at krydse og bevæge sig igennem. Af hensyn til insekter og flagermus adfærd i området, benyttes flagermusvenlig rød belysning med LED modul.

Projektforslaget til belysning på stierne omkring Damhussøen er udviklet med stor opmærksomhed på flagermus, samt fokus på at skabe orientering langs stierne. Belysningsløsningen har ikke til formål at øge trygheden.

Belysningsløsningen på Christiania har været en afvejning mellem hensyn til dyrelivet og tryghedsskabende belysning. Her er ligeledes etableret en pullertbelysning, som lyser nedadrettet. Pullerten er ekstra hærværkssikker og en skånsom løsning i et naturområde. Pullerten på Christiania lyser dog hele vejen rundt om pullerten og er ikke fokuseret i en retning, som ellers ville minimere lysspild til omgivelserne. Formålet med pullertbelysningen på Christiania er et kompromis mellem tryghedsskabende belysning og hensyn til dyrelivet. Dette er generelt en skånsom belysning, men den er ikke specialdesignet i forhold til et naturområde.

Krydset Marbjergvej/Mørkhøjvej i Husum

Status for ombygningen af krydset Marbjergvej/Mørkhøjvej. Hvornår denne forventes færdig?

Svar fra forvaltningen

Krydset Marbjergvej/Mørkhøjvej er en del af det samlede trafikikkerhedsprojekt på hele Frederikssundsvej. Det samlede projekt forventes at være færdig i maj 2027. Lokaludvalget vil blive inddraget i forbindelse med projektforslaget.